MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

PRZEGLĄD PRASY ZAGRANICZNEJ

TREŚĆ:

1. SPRAWY POLSKIE.

a/Polska a ZSRR .... str. 1

b/ Stosunki Polsko-litewskie .... " 1

c/ Stosunki polsko-niemieckie .... " 2

2. ZAGADNIENIA OGOLNE.

a/ Weryfikacja burzenia fortyfikacji .... " 2

b/ Państwa wobec ZSRR .... " 3

c/ Sytuacja polityczna w ZSRR .... " 3

d/ Kwestja albańska .... " 4

3. NOTATKI I INFORMACJE.

Nrą 145 Warszawa, dn. 6 lipca, 1927 r.

P R Z E G L Ą D   P R A S Y   Z A G R A N I C Z N E J.

/B i u l e t y n   c o d z i e n n y/

Nr. 145 Warszawa, dnia 6 lipca, 1927 r.

1. S P R A W Y   P O L S K I E.

POLSKA A ZSRR.

VORWARTS 6.7., donosząc o oświadczeniu posła Patka wobec przedstawicieli prasy warszawskiej w sprawie zlikwidowania obecnego konfliktu polsko-sowieckiego oraz podjęcia rokowań o pakt gwarancyjny między Polską i Sowietami pisze:"Wszyscy przyjaciele pokoju z radością powitają te optymistyczne wynurzenia polskiego posła w Moskwie. Należy się spodziewać, że zostaną one niebawem potwierdzone przez fakty. Szczególnie pocieszającą jest zapowiedź wznowienia rokowań o zawarcie paktu gwarancyjnego między Polską a Rosją sowiecką. Zdaje się, że powrót Cziczerina do Moskwy wpłynął uspakajająco na podniecone umysły w Rosji. Cziczerin, który w ostatnich czasach odbył konferencje zarówno z Poincaré'm i Briand'em, Marxem i Stresemannem zdaje sobie lepiej sprawę z sytuacji politycznej zagranicą, niż zamknięci na zamku w Kremlu politycy sowieccy, których niedorzeczne przemówienia i artykuły w ostatnich czasach były najwidoczniej podyktowane przez panikę, jaka ich ogarnęła. Likwidacja polsko-sowieckiego konfliktu, a przedewszystkiem wznowienie rokowań o zawarcie paktu bezpieczeństwa i gwarancji między Moskwą a Warszawą zada śmiertelny cios histerycznej propagandzie międzynarodówki bolszewickiej przeciwko rzekomemu "niebezpieczeństwu" wojny.

TAGLICHE RUNDSCHAU 5.7. z powołaniem się na poinformowane koła warszawskie donosi, że na konferencji, odbytej w końcu ub. tygodnia między marsz. Piłsudskim a min. Zaleskim stwierdzono, iż w stosunkach polsko-sowieckich nastąpiło odprężenie. Pos. Patek miał od rządu polskiego otrzymać instrukcję, na podstawie której w ustnych rokowaniach z Cziczerinem ma nastąpić zlikwidowanie punktów spornych, wynikłych z zamordowania Wojkowa. Po załatwieniu tej sprawy nastąpi niezwłocznie zamianowanie nowego posła sowieckiego w Warszawie i zostaną wznowione rokowania o pakt o nieagresji między Polską a Unją sowiecką.

DER TAG 5.7. w depeszy z Moskwy usiłuje w tendencyjny sposób osłabić dodatnie wrażenie, jakie wywołują wiadomości o rozmowach między posłem Patkiem a Cziczerinem. Poseł Patek podobno dlatego odkładał wyjazd, że w Warszawie miała panować atmosfera nieprzychylna dla żądań sowieckich. Dzien. uważa za prawdopodobne, że rząd polski w związku z odroczeniem rokowań pożyczkowych będzie obecnie dążył do rychłego zlikwidowania konfliktu z sowietami chcąc w ten sposób zwiększyć swe szanse w Ameryce. Opinja rosyjska jednak, zdaniem "Der Tag" nie dowierza pokojowym zapewnieniom rządu polskiego a również i koła sowieckie zapatrują się sceptycznie na przyszły rozwój stosunków polsko-sowieckich.

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKI.

LE TEMPS 4.7. donosi z Warszawy o uroczystościach wileńskich, na które przybyło wielu pielgrzymów litewskich pomimo trudności czynio-

nych przez rząd kowieński.

TIMES 4.7. podaje szczegółowe sprawozdanie z Wilna o koronacji Matki Boskiej Ostrobramskiej. Zdaniem kor. uroczystości przyniosły pewne rozczarowanie. Nietylko ilość pielgrzymów z Litwy kowieńskiej była nieznaczna, ale spodziewano się stu tysięcy pielgrzymów z Polski, a przybyło tylko czterdzieści tysięcy.

LIETUVOS ZINIOS 2.7. donosi, że w Polsce na linji demarkacyjnej został zatrzymany i mocno poturbowany niejaki Jan Grażaukas, który udawał się z Litwy do Wilna na uroczystości koronacyjne. Podobne wypadki miały miejsce w Kiernowie i Szyrwintach.

KONIGSBERGER HART.ZTG. 30.6. pisze, że rząd litewski odebrał debit temu pismu na przeciąg 8 dni za podanie rozmowy prof.Herbaczewskiego z polskimi przedstawicielami prasy.

STOSUNKI POLSKO-NIEMIECKIE.

CESKE SLOVO 5.7. w art. wst. pisze o porozumieniu polsko-niemieckiem. W rozmowie z ks. posłem Kaasem por. poruszył tę sprawę, która jest ważną dziedziną zagranicznej polityki Niemiec. Kaas zaznaczył, że nie czas jeszcze na Locarno wschodnie, lecz wyrównanie stosunków z Polską wpłynie bardzo dodatnio na stosunki francusko-niemieckie. Należy doprowadzić do zawarcia umowy handlowej i ułożyć współpracę gospodarczą między obu narodami. Wielką trudność stanowi sprawa Pomorza polskiego, i należałoby utworzyć taki stan, aby przy zachowaniu nad niem dla Polski teoretycznej suwerenności granica mogła być uważana prawie za nieistniejącą.

DEUTSCHE TAGESZEITUNG 5.7. pisze kor. z Poznania , że na polskim Gór. Śląsku w ostatnich dniach wypowiedziano pracę od 1 października wielu urzędnikom i funkcjonarjuszom. W ten sposób jest przeprowadzana z całą bezwzględnością polonizacja przemysłu górnośląskiego. Kor. wymienia poszczególne wypadki wydaleń oraz zaznacza, że na miejsce zwolnionych niemców powołano m.in. p. Sznapkę z czeskiego Śląska na dyrektora naczelnego w Królewskiej Hucie.

rola
ringa
tego

VORWARTS 5.7. p.t. "Tajemnice Górnego Śląska" podaje wyjaśnienia min. spraw wewnętrznych, w którem odpiera zarzut postawiony przez "Leipziger Volkszeitung", jakoby za jego rządów rozpanoszyły się organizacje byłych wojskowych, wskutek czego doszło do znanych mordów politycznych, oraz do użycia tych organizacji przeciwko polskim powstańcom. Severing wyraźnie zaznacza, że za czasów jego urzędowania Selbstschutz nie był użyty do odparcia polskich ataków. W czerwcu 1921 roku Severing i poseł Solich usilnie prosili ówcz. ministra Dominicusa o najszybsze rozwiązanie organizacji bojowych górnośląskich, aby przez przeniesienie ich do innych prowincji nie odgrywały tamże nadal roli burzycieli pokoju.

2. Z A G A D N I E N I A   O G O L N E.

WERYFIKACJA BURZENIA FORTYFIKACJI.

SOZIALIST. PRESSE DIENST 5.7. dowiaduje się, że na rze-

czoznawców wojskowych aljanckich, którzy wspólnie z gen. von Pawelsem przedsięwziąć mają weryfikację fortec wschodnich, powołani zostali ze strony Francji mjr. Durand, ze strony Belgji mjr. Fulinx. Ustalono że wszyscy trzej po powrocie z podróży inspekcyjnej spiszą wspólny protokuł, który wręczony zostanie po jednym egzemplarzu konferencji ambasadorów i rządowi Rzeszy. Początek podróży inspekcyjnej dotąd nie został ustalony i utrzymany ma być w tajemnicy. Zasadniczo postanowiono również niedopuścić prasy do udziału w podróży. Odnośna prośba, wniesioną przez przedstawicieli prasy zagranicznej została przez gen. von Pawelsa odrzucona.

LE TEMPS 3.7. pisze, że otrzymał telefoniczną wiadomość od swego korespondenta w Berlinie, że na początku przyszłego tygodnia odbędzie się inspekcja fortyfikacyj w okolicach Królewca i Głogowa. Decyzja ta dementuje wiadomości podane przez "Daily Telegraph", który zarzucał Francji, że przeciwstawia się ona układowi, jaki został zawarty w tej sprawie w Genewie pomiędzy Niemcami a państwami sprzymierzonemi.

PAŃSTWA WOBEC ZSRR.

VOSSISCHE ZTG. 5.7. Kor. z Genewy pisze, że dziś zostało ogłoszone pismo rządu finlandzkiego z 15 czerwca, nadesłane do Gener. Sekretarjatu Ligi Nar., w którem rząd finladzki zwraca uwagę na trudności zawierania traktatów lokarneńskich z państwami nie należącemi do Ligi Nar., ponieważ nie chcą one uznać współpracy Ligi Nar. Finlandja wzywa wszystkich tych członków Ligi N., którzy się znajdują w podobnem jak ona położeniu, i które gotowe wziąć na siebie zobowiązanie do odparcia każdego napadu, aby się zjednoczyli. Kor. zaznacza: "Mimo iż pismo nie wymienia Rosji, niewątpliwie ją właśnie ma na myśli".

REICHSPOST 5.7. Kor. z Solunia pisze, że rząd grecki rozważa możliwość zerwania stosunków z Rosją z powodu nadmiernego wzrostu propagandy komunistycznej.

ECHO 2-3.7. /Kowno/ podaje wywiad przedstawicieli prasy litewskiej z przedstawicielem Sowietów w Litwie p. Arosiejewym, który m.in. zaznaczył, że Rosja sowiecka zdaje sobie sprawę z tego, że niepodległy byt Litwy jes warunkiem zbliżenia narodów ZSRR z narodem litewskim. Stosunki ekonomiczne między obu krajami są nader pożądane zarówno dla jednej jakoteż i drugiej strony. Litwa zdołała w ciągu bardzo krótkiego czasu stworzyć własną inteligencję, przemysł i rolnictwo, a przeto całkowicie zdobyła możność egzystencji wśród innych narodów. Rosja sowiecka nie zamierza wcale wdawać się w sprawy wewnętrzne państwa litewskiego. Rosja buduje swój gmach i bez wytchnienia będzie walczyła z każdym kto się ośmieli jej w tej pracy przeszkodzić. Między Litwą a Rosją sowiecką nie powinno istnieć żadnych nieporozumień. Już obecnie istnieje łączność pomiędzy inteligencją Sowietów a inteligencją Litwy. Należy spodziewać się, że wkrótce ludzie nauki i sztuki obu krajów jaknajbardziej przyczynią się do rozkwitu stosunków ekonomicznych nietylko w obu krajach, ale i w całej Europie.

SYTUACJA POLITYCZNA W ZSRR.

IZWIESTJA 3.7. nawiązując do czwartej rocznicy konstytucji

ZSRR pisze m.in. W r.1923 mieliśmy zniszczone pola, unieruchomiony przemysł i wyczerpane środki finansowe. Obecnie zrobiliśmy znaczny krok naprzód, uczyniliśmy wszystko co było w naszej mocy: niektóre gałęzie przemysłu stoją na wyższym poziomie niż przed wojną, rolnictwo pod względem obszaru zasiewów stoi wyżej od przedwojennego. Maszyna, traktor i elektryczność we wsi rosyjskiej stały się powszedniem zjawiskiem. Cała ta praca nad odbudową posuwa się podług zgóry obmyślanego planu w miarę gospodarczych możności Rosji. Konstytucja ZSRR wykazała, że nie jest ona czemś sztucznem, a że jest podyktowana interesami klasy robotniczej i idącego z nią razem włościaństwa. "Czwarta rocznica konstytucji wypadła w chwili, gdy nasi wrogowie starają się wykorzystać wszystkie środki dla zgniecenia ZSRR. Przyczyną tego ataku ze strony państw imperjalistycznych jest przedewszystkiem wzmocnienie naszego państwa i żywotność naszej konstytucji. Ale to co grozi naszym wrogom, dla nas nie jest straszne. Potęga i siła pomyślnie rozwijającego się państwa ZSRR daje nam pewność jego długotrwałości. Na groźby powinniśmy odpowiedzieć jedynie usilną pracę nad wzmocnieniem naszego socjalistycznego państwa".

IBIDEM. W związku z wypuszczeniem nowych czerwonych dowódców którzy ukończyli wyższą szkołę wojenną w Moskwie, podaje mowy Rykowa i Woroszyłowa. Pierwszy z nich zaznaczył, że wychowańcy szkoły powinni być przygotowani do odparcia wroga zewnętrznego, który obecnie zagraża ZSRR bardziej niż kiedykolwiek. Rząd sowiecki przedsięweźmie wszystko by przedłużyć okres pokoju. Dyscyplina w armji jest warunkiem powodzenia Sowietów, w jakiejkolwiek wojnie. Więcej szans zwycięstwa niż inne państwa ma ZSRR. Przyczyną tego jest fakt, że armja sowiecka i państwo sowieckie zorganizowane zostały dokoła jednej idei - stworzenia społeczeństwa socjalistycznego. Woroszyłow ze swej strony dodał, że czerwoan armja i czerwona flota obecnie przedstawiają taką potęgę, że z nią zaczęli się liczyć wrogowie ZSRR. Państwom kapitalistycznym wydaje się że państwo rpbotniczo-włościańskie nie może wychować z robotników i włościan oficerów sztabu generalnego, którzy potrafią zmierzyć się z wybrankami - wychowańcami państw kapitalistycznych. W końcu Woroszyłow wyraził nadzieję, że w razie wojny wodzowie armji potrafią prowadzić ją poza granicami ZSRR i że poprowadzą ją szybko do zwycięskiego zakończenia.

KWESTJA ALBANSKA.

LE TEMPS 4.7. pisze w art. wst. w związku z likwidacją konfliktu albańsko-jugosłowiańskiego, że należałoby pragnąć, aby pomyślne załatwienie tego incydentu przyczyniło się do rozwiązania całej kwestji albańskiej, tak jak ona została ujęta w Tiranie. Nie należy sobie jednak wyobrażać, że rozmowy pomiędzy Mussolinim a Rakiczem dadzą natychmiastowe wyniki. Nie wydaje się przytem prawdopodobne, aby Włochy - nawet pod warunkiem pomyślnego załatwienia innych kwestyj, jakie istnieją między niemi a Jugosławją, - chciały poczynić znaczniejsze zmiany w swoim stosunku do prawa interwencji w Albanji. Zarówno po - jak i przed, uregulowaniem incydentu albańsko-jugosłowiańskiego ustalenie pokoju na Bałkanach oraz w Europie zależy od stosunków między Rzymem a Belgradem.

L'ECHO DE PARIS 3.7. Pertinax pisze w związku z uregulowaniem konfliktu albańsko-jugosłowiańskiego, że nie jest to bynajmniej rozwiązanie zagadnienia albańskiego. Istota nieporozumienia, istniejącego oddawna pomiędzy Rzymem a Belgradem nic się przez to nie zmieniła. Od Wielkiejnocy mocarstwa dążą do bezpośredniej wymiany zdań pomiędzy

Włochami a Belgradem. Dzien. pisze: Nareszcie otworzyły się drzwi Mussoliniego przed Rakiczem, skończyło się jednak na obustronnej wymianie grzeczności. Należy mimo to żywić nadzieję, że pertraktacje będą naprawdę wdrożone.

IL MESSAGGERO 3.7. pisze, iż zakończeniu sporu pomiędzy Jugosławją a Albanją zostanie przyjęte z ogólnem zadowoleniem. Położyło ono kres sytuacji, która jakkolwiek nigdy nie była niepokojąca, jednak zakłócała atmosferę pogodną, jakiej pragną te państwa, które pracują nad utrwaleniem pokoju na Bałkanach i w Europie. W tej chwili życzyć należy obu pogodzonym państwom, aby szły naprzód po drodze przyjaznych stosunków i pokoju.

L'INDEPENDANCE BELGE 5.7. pisze: "Ukończył się tedy zatarg który groził katastrofą. Jugosławja dała się złapać w pułapkę zastawioną przez awanturniczych polityków z Tirany; zrozumiała ona jednak w porę, że ten mały konflikt bałkański mógłby się przetworzyć w konflikt europejski. Jednakże, pomimo zlikwidowania tego konfliktu, pozostaje jeszcze problemat stosunków włosko-jugosłowiańskich. Jak wiadomo zawarcie traktatów w Tiranie spowodowało naprężenie stosunków pomiędzy Rzymem a Belgradem. Sądzono zrazu, że sprawa ta podlega kompetencji Ligi Nar., stwierdzono jednak wkrótce, że zatarg da się wyjaśnić w bezpośrednich pertraktacjach pomiędzy obu krajami zainteresowanemi. Dużo wody jednak upłynie, zanim zostanie wynaleziona formuła, która zadowoli obie strony.

3. N O T A T K I I I N F O R M A C J E.

IZWIESTJA 3.7. podaje treść interpelacji frakcji komunistycznej w sejmie polskim o rzekomych zbrojeniach Polski i przygotowaniach marsz. Piłsudskiego do wojny.

THE OBSERVER 3.7. pisze: Politycznie najciekawszą stroną przyjazdu króla Fuada do Londynu będzie spotkanie Sarwata Baszy z Chamberlain'em. Istnieje zamiar zniesienia owego niewyraźnego stosunku, który nastał między Anglją a Egiptem i zastąpienia go formalnym traktatem przyjaźni między temi dwoma państwami. Być może jednak, że do tego jeszcze chwila nie dojrzała.

DAILY NEWS 4.7. Po raz pierwszy od 7 lat Mustafa Kemal zwiedził Konstantynopol przez niego zdegradowany na miasto prowincjonalne i skazany na stopniowe zamieranie. Teraz, radośnie witany przez mieszczan Mustafa Kemal mówił o swojej miłości do Konstantynopola i doniosłości tego miasta dla narodu tureckiego.

IL POPOLO D'ITALIA 3.7. Agencja Volta daje niektóre informacje o spożyciu węgla przez Włochy. Przez trzy pierwsze miesiące r.b. sprowadziły one 38% węgla z Anglji, 28% z Niemiec, 14% z Polski, 10% ze Stanów Zjedn., 4% z Saary, 6% z innych krajów. W porównaniu z rokiem ubiegłym Polska powiększyła swój wywóz o 2790% przeszedłszy z 19.000 ton na 550.000 .

-:-:-:-:-:-:-